

Archeologisch bureauonderzoek

**Plangebied Amsteldorp
Stadsdeel Oost**

BO 11-066 Amsterdam 2011

Inhoud

Samenvatting	4
Inleiding	5
1 Administratieve gegevens plangebied	6
1.1 Administratieve gegevens	6
2 Wet- en regelgeving	7
2.1 Algemeen	7
2.2 Rijk	7
2.3 Provincie Noord-Holland	7
2.4 Gemeente Amsterdam	8
2.5 Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie	8
3 Historisch-topografische en archeologische inventarisatie	9
3.1 Geomorfologie en bodem	9
3.2 Historie algemeen	9
3.3 Historisch-topografische inventarisatie van het plangebied	10
3.3.1 Diemermeer en drooglegging	10
3.3.2 Buitens en hofsteden	12
3.3.3 Verstedelijking	16
3.4 Archeologische inventarisatie van het plangebied	17
3.4.1 Archeologische Monumenten Kaart (AMK) en Cultuur Historische Waardenkaart (CHW)	17
3.4.2 Vindplaatsen in de omgeving van het plangebied	17
3.4.3 Bodemopbouw	18
4 Archeologische verwachtingskaart	19
5 Archeologische beleidskaart	22
Conclusie	24
Bronnen	25
Appendix I: beleidsvarianten, stroomschema	26

Samenvatting

Bureau Monumenten & Archeologie (BMA) heeft in opdracht van stadsdeel Oost een actualisatie uitgevoerd voor het huidige bestemmingsplangebied Amsteldorp. Dit bestaat uit het voormalige plangebied Amsteldorp, Drieburg en Julianapark (BMA archeologische bureauonderzoek 10-008).

Dit bureauonderzoek is bedoeld om het cultuurhistorische verleden van het plangebied, dat gelegen is in de voormalige Watergraafsmeerpolder, in kaart te brengen en daarmee een beeld te krijgen van de archeologische sporen die in de bodem aanwezig kunnen zijn. Een dergelijk bureauonderzoek past binnen de verplichting van gemeenten om conform de Monumentenwet beleid te ontwikkelen ten aanzien van het behoud cq documentatie van die overblijfselen bij bouwontwikkeling.

Het bureauonderzoek gaat uit van een beknopt overzicht van de historisch topografische ontwikkeling van de Watergraafsmeerpolder. Het historisch overzicht wordt aangevuld met archeologische informatie afkomstig van vindplaatsen in de omgeving van het plangebied. De historische en archeologische informatie over de ruimtelijke topografische ontwikkelingen is omgezet naar een beeld van archeologische verwachtingen.

Op de archeologische verwachtingskaart (p. 19-21) wordt een onderscheid gemaakt tussen drie zones met een hoge archeologische verwachting en vijf zones met een lage archeologische verwachting. Aan de hand hiervan is een archeologische beleidskaart opgesteld, waarin de beleidsregels en maatregelen voor de vereiste archeologische monumentenzorg zijn vastgelegd.

De beleidskaart maakt onderscheid tussen vijf beleidszones (p. 22-23). Voor elk van deze zones is gespecificeerd of en in welke mate eventueel archeologisch veldonderzoek nodig is in de bouwplanontwikkeling.

Voor het gehele plangebied geldt de wettelijke meldingsplicht. Dit houdt in dat ook in geval geen archeologisch vervolgonderzoek is vereist en toch bodemvondsten ouder dan 50 jaar worden aangetroffen dit aan Bureau Monumenten en Archeologie gemeld wordt zodat in gezamenlijk overleg met de opdrachtgever maatregelen getroffen kunnen worden tot documentatie en berging van de vondsten.

Inleiding

In opdracht van Stadsdeel Oost heeft BMA een actualisatie van het archeologisch bureauonderzoek 10-008, het huidige bestemmingsplangebied Amsteldorp, uitgevoerd.

Het bureauonderzoek geeft een overzicht van bekende of verwachte archeologische waarden binnen het plangebied. Hierbij is gebruik gemaakt van historisch kaartmateriaal, relevante publicaties en archiefbronnen in samenhang met archeologische informatie over al bekende vindplaatsen in het plangebied en omgeving. Deze informatie is samengevat in een archeologisch verwachtingsmodel op basis waarvan de beleidsregels voor erfgoedzorg worden vastgelegd ten behoeve van het bestemmingsplan.

In het bureauonderzoek komen het nationale, provinciale en gemeentelijke archeologiebeleid (hoofdstuk 2), de historische en archeologische achtergronden (hoofdstuk 3) en de archeologische verwachting van het plangebied (hoofdstuk 4) aan de orde, gekoppeld aan een beleidskaart (hoofdstuk 5) die inzichtelijk maakt of en in welke mate archeologische maatregelen binnen (toekomstige) planontwikkeling vereist zijn.

1 Administratieve gegevens plangebied

Het plangebied Amsteldorp wordt in het noordoosten begrensd door de Gooise Weg, in het zuidwesten door de Ringvaart, in het noordwesten door de Overzichtweg en de Bertrand Russellstraat.

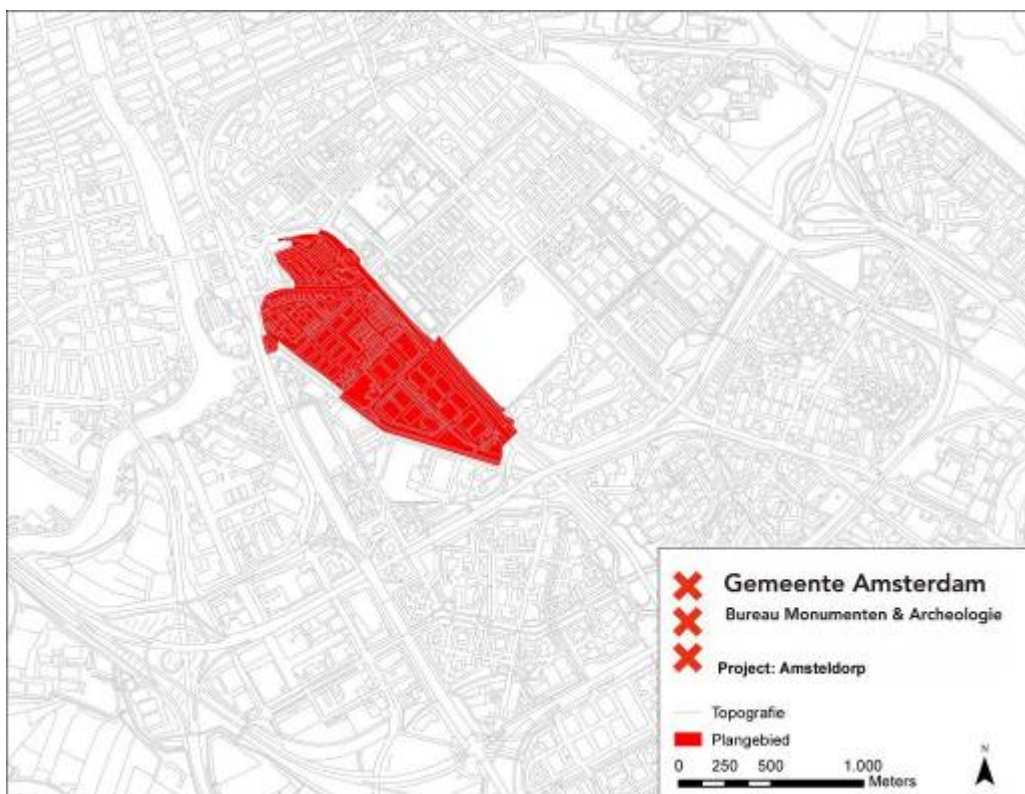
1.1 Administratieve gegevens

Opdrachtgever Stadsdeel Oost
Contactpersoon De heer R. van de Camp
Adres Postbus 94801
Postcode / plaats 1090 GV Amsterdam

Plangebied

Provincie	Noord-Holland	Gemeente	Amsterdam
Plaats	Amsterdam	Kaartblad	25 G
ARCHIS meldingsnr.	39663	ARCHIS afmeldingsnr.	30095
X-coördinaat N	123.427	Y-coördinaat N	484.645
X-coördinaat ZO	124.505	Y-coördinaat ZO	483.544
X-coördinaat Z	124.412	Y-coördinaat Z	483.357
X-coördinaat W	123.127	Y-coördinaat W	484.027

Locatie

1 Ligging van het plangebied Amsteldorp

2 Wet- en regelgeving

2.1 Algemeen

Het archeologische erfgoed bestaat uit voorwerpen en structuren die in de bodem bewaard zijn. Deze materiële overblijfselen vormen een onderdeel van onze leefomgeving. Het beleid voor het archeologisch erfgoed heeft dan ook veel raakvlak met dat van de ruimtelijke ordening. Voor optimale integratie van de archeologie in de ruimtelijke ordening heeft het rijk o.a. de Monumentenwet 1988 en de Wet ruimtelijke ordening aangepast.

2.2 Rijk

Om het bewustzijn van het Europese erfgoed te vergroten hebben de Europese ministers van Cultuur in 1992 het Verdrag van Valletta opgesteld (ook bekend als het Verdrag van Malta). Een van de voorwaarden om dit te bereiken is dat het Europese archeologische erfgoed voor toekomstige generaties beschikbaar blijft.

In Nederland wordt aan dit uitgangspunt invulling gegeven door behoud van archeologisch erfgoed in de bodem (*in situ*) tijdens de planontwikkeling mee te wegen. Als behoud in de bodem (bijvoorbeeld door middel van technische maatregelen of planaanpassing) geen optie is, dan worden archeologische resten opgegraven (behoud *ex situ*). De initiatiefnemer van een ruimtelijk plan, dat bodemverstoring tot gevolg heeft, is verantwoordelijk voor de planologische en de financiële inpassing van het archeologisch onderzoek.

In de Monumentenwet is een bepaling opgenomen dat in elk bestemmingsplan rekening moet worden gehouden met de in de grond aanwezige, dan wel te verwachten archeologische waarden.¹ Ook bevat de Monumentenwet een verplichting om toevalsvondsten te melden (de zgn. meldingsplicht).²

2.3 Provincie Noord-Holland

Als toetsingskader voor bestemmingsplannen en projectbesluiten gebruikt de provincie Noord-Holland de structuurvisie, de leidraad landschap en Cultuurhistorie en de Cultuur Historische Waardenkaart (CHW).³ Op grond van de Wro dienen gemeenten bij de vaststelling van bestemmingsplannen, projectbesluiten en beheersverordeningen de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie in acht te nemen. Op de CHW zijn o.a. archeologisch verwachtingsvolle gebieden opgenomen. De waardestellingen van de CHW zijn bedoeld als algemene indicaties die per specifiek plangebied nadere invulling en precisering nodig hebben. Naast de CHW beheert de provincie de Archeologische Monumentenkaart (AMK) van het rijk. Op de AMK staan de beschermde archeologische monumenten, de terreinen van zeer hoge en hoge archeologische waarde en de gebieden met een archeologische betekenis.

¹ Artikel 38a lid 1 van de gewijzigde Monumentenwet schrijft hierover dat *De gemeenteraad bij vaststelling van een bestemmingsplan als bedoeld in artikel 3.1 van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening en bij de bestemming van de in het plan begrepen grond, rekening houdt met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten monumenten. Met 'monument' wordt hier een (onbeschermd) archeologisch monument bedoeld, ofwel alle terreinen welke van algemeen belang zijn wegens hun schoonheid, hun betekenis voor de wetenschap of hun cultuurhistorische waarde* (art. 1 Monumentenwet)

² Artikel 53 van de gewijzigde monumentenwet 1988

³ Provincie Noord-Holland, 2010

2.4 Gemeente Amsterdam

De gemeente Amsterdam vindt het belangrijk dat archeologie vroegtijdig in ruimtelijke ordeningsprocessen wordt geïntegreerd.⁴ Hiermee worden twee doelen gediend. Ten eerste een efficiënte voortgang en kostenbeheersing van bouwprocessen. En ten tweede een kwalitatief goed en stadsbreed uniform beheer van het archeologische erfgoed.

Op basis van de resultaten uit het archeologisch bureauonderzoek wordt bepaald of in het bestemmingsplan regels met betrekking tot archeologie moeten worden opgenomen. De Monumentenwet biedt een tweetal mogelijkheden (artikelen 39-40) die BMA heeft uitgewerkt in de modelregels archeologie.

De bescherming van (verwachte) archeologische waarden in een bestemmingsplan wordt geregeld met een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1 lid 1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Aan een omgevingsvergunning zijn bouwregels verbonden: die bepalen dat in het belang van de archeologische monumentenzorg de aanvrager van een omgevingsvergunning een archeologisch rapport met selectiebesluit dient te overleggen. Daarnaast kan in het bestemmingsplan worden opgenomen dat een omgevingsvergunning moet worden aangevraagd voor het uitvoeren van aanlegwerkzaamheden.

Aan een omgevingsvergunning kunnen voorschriften worden verbonden. Dit houdt in dat aan de vergunning de verplichting wordt gekoppeld om technische maatregelen tot behoud te treffen, om de archeologische resten op te graven of om de werkzaamheden te laten begeleiden door een archeoloog.

De bouwregels en de omgevingsvergunning voor aanlegwerkzaamheden bevatten daarnaast uitzonderingen die duidelijk maken in welke gevallen archeologisch onderzoek niet nodig is. In Amsterdam gelden elf beleidsvarianten, zoals de uitzondering van archeologisch onderzoek bij bodemingrepen kleiner dan 10.000 m² of ondieper dan de 19de of 20ste eeuwse ophogingen (Appendix: beleidsvarianten). In de praktijk komen per plangebied meestal twee tot zes varianten voor.

2.5 Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie

Voor de uitvoering van archeologisch onderzoek is door het ministerie van OCW de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) opgesteld. De KNA gaat uit van een gefaseerde aanpak. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen een Bureauonderzoek, een Inventariserend Veldonderzoek, een Archeologische Opgraving (AO) en een Archeologische Begeleiding (Appendix: stroomschema).

Het inventariserend veldonderzoek is bedoeld om de resultaten van het bureauonderzoek te toetsen. Het geeft inzicht in de aanwezigheid en toestand van de archeologische overblijfselen in de bodem. Een opgraving wordt uitgevoerd wanneer er sprake is van een vindplaats met waardevolle archeologische resten. Een archeologische begeleiding houdt in dat de bouwingreep onder begeleiding van een archeoloog wordt uitgevoerd. Elke onderzoeksfase wordt afgesloten met een selectiebesluit. Hierin wordt vastgesteld welke delen van een plangebied in aanmerking komen voor verder archeologisch onderzoek of voor bescherming en welke delen van het plangebied worden vrijgegeven.

Voor archeologisch veldonderzoek is een Programma van Eisen (PvE) vereist. Hierin zijn de kwalitatieve randvoorwaarden en onderzoeksvragen voor het werk vastgelegd. Het vormt de basis voor verdere planning en kostenraming. Het laten opstellen ervan behoort tot de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer van het bouwplan.

⁴ BMA, 2005

3 Historisch-topografische en archeologische inventarisatie

3.1 Geomorfologie en bodem

Het huidige natuurlijke landschap in en om Amsterdam is in grote mate bepaald door de landschapsvorming in het Holoceen. Dat is de geologische periode na de laatste IJstijd (vanaf ca. 10.000 v. Chr.). Er heerste toen een gematigd klimaat waarin in enkele duizenden jaren grote pakketten veen groeiden in de kuststreek. Dit Hollandveen bevindt zich in de huidige ondergrond tussen gemiddeld 5 m en 2 m ÷ NAP en loopt plaatselijk door tot 0 m NAP.

Het natuurlijke landschap werd vanwege grootschalige veenontginningen vanaf de 11de eeuw omgevormd tot een veenweidegebied. Aangezien de waterhuishouding een cruciale rol speelde bij de veenontginningen, begon tegelijkertijd de aanleg van het stelsel van (zee)dijken ter bescherming van het nieuwe bouw- en akkerland. Later, in de 17de en 18de eeuw, volgden de droogmakerijen waarbij grote watergebieden in Noord-Holland werden ingepolderd.

3.2 Historie algemeen

De vroegste bewoning van Amsterdam dateert, voor zover nu archeologisch bekend, uit de 12de eeuw. Rond de stad, op vooral de hoger gelegen strandwallen, zijn oudere vindplaatsen aanwezig met bewoningssporen die teruggaan tot in de Bronstijd (ca. 2.000 - 800 v. Chr.).

De oudste bouwsporen, uit de 12de en 13de eeuw, zijn teruggevonden aan de Nieuwendijk / Kalverstraat en de Warmoesstraat/Nes. Met de aanleg van de (Nieuwezijds en Oudezijds) burgwallen in de 14de eeuw startte het proces van stadsvorming. De stad had eerst een aarden omwalling als verdedigingswerk die in het laatste kwart van de 15de eeuw werd vervangen door een stenen stadsmuur. De laatmiddeleeuwse stad was omsloten door de huidige Singel aan de westkant en de Geldersekaade en Kloveniersburgwal aan de oostkant. In de periode 1585-1663 groeide de stad explosief door vier stadsuitbreidingen. Ten tijde van de Eerste Uitleg (1585-1586) verplaatste de stadsrand zich naar de huidige Herengracht en de Oudeschans. Bij de Tweede Uitleg (1592-1596) kwamen er vier nieuwe woon- en werkeilanden (Marken, Uilenburg, Rapenburg en Vlooienburg) aan de oostkant van de stad. In 1613 ontstond met de Derde Uitleg aan de westzijde van de stad de woon- en werkbuurten de Jordaan en het eerste deel van de grachtengordel tot aan de Leidsegracht. De vroeg 17de-eeuwse stad werd beschermd door een gebastioneerde aarden wal ontworpen naar de nieuwste fortificatieplannen uit Italië, voorzien van elf bolwerken. Met de Vierde Uitleg van 1663 werd in de Gouden Eeuw het halfcirkelvormige stadsplan van Amsterdam voltooid. Het oostelijk deel van de grachtengordel werd aangelegd over de Amstel en aan het IJ werden de drie oostelijke haveneilanden Kattenburg, Wittenburg, Oostenburg gerealiseerd. De nieuwe bakstenen stadswal (met in totaal 26 bolwerken) volgde met zijn gracht het tracé van de huidige Singelgracht.

De eerste woonwijken buiten de Singelgracht ontstonden naar aanleiding van het uitbreidingsplan Kalff in 1877, gevolgd door een tweede ring na annexatie van grote delen van de gemeenten Nieuwer-Amstel en Sloten in 1896. De 20ste-eeuwse groei van de stad valt uiteen in vier fasen; bebouwing van de Baarsjes, Zuid en West in de jaren twintig en dertig, het door nieuwbouw aaneengroeien van voormalige dijkdorpen in Amsterdam Noord, de wederopbouw wijken aan de westzijde van de stad (de Westelijke Tuinsteden) en de bebouwing van de voormalige Bijlmermeer in de jaren zestig en zeventig. Met IJburg borduurt de stad begin 21ste eeuw weer voort op het concept van vier eeuwen tevoren, het creëren van stedelijk areaal in en aan het IJ.

3.3 Historisch-topografische inventarisatie van het plangebied

Voor deze historisch topografische analyse zijn verschillende cartografische bronnen gebruikt, waaronder de Chromotopografische Kaart (ca 1900) gecombineerd met gegevens van de kaarten van Joost Jansz. Beeldsnijder (1575), Gerrit Drogenham (ca. 1725), Jan Mol (1770), De Geest en Scheltema (1888) en de kaart van Publieke Werken uit 1936.

2 Het Diemermeer op de kaart van J.J. Beeldsnijder uit 1575

3.3.1 Diemermeer en drooglegging

Ter plaatse van het plangebied Amsteldorp bevond zich tot het begin van de 17de eeuw het Diemer- of Watergraafsmeer. Het meer is vermoedelijk ontstaan rond 1200 door een doorbraak van de Diemerzeedijk. Oorspronkelijk was er sprake van twee meren, gescheiden van elkaar door een weg. In het midden van de 14de eeuw verdween deze weg en ontstond het meer zoals dit te zien is op de kaart van J. Beeldsnijder uit 1575 (afb. 2). Het meer stond via de Diem in verbinding met de Zuiderzee en mondde aan de westkant uit in de Amstel. De naam Watergraafsmeer wordt het eerst genoemd in een pachtovereenkomst uit 1342: graft (=gracht) verwijst naar de open verbinding tussen Zuiderzee en Amstel.⁵

Het Diemermeer was voor de stad Amsterdam in strategisch opzicht van belang. Dankzij de aanwezigheid van oorlogsschepen in en om het meer kon in 1508 de vloot van de Geldersen (onder leiding van Karel van Egmond) worden verjaagd. In 1529 kwam het watergebied in eigendom van Amsterdam. In 1573 was het meer opnieuw het toneel van hevige gevechten. Nu waren het de Geuzen onder leiding van Sonoy die naar Amsterdam oprukten, dat toen nog aan de kant van Spanje stond, en de stedelijke vloot wisten te verslaan.⁶

Omdat de watermassa zich telkens uitbreidde en een bedreiging voor de omgeving werd, kreeg Amsterdam in 1624 toestemming van de Staten van Holland en West-Friesland om het meer te omdijken en droog te malen. In de jaren 1627-29 werd het Diemermeer drooggelegd.⁷

⁵ Hendriksen 1998, 13

⁶ Hendriksen 1998, 15

⁷ Carasso-Kok 2004, 95

Het inpolderen van meren gebeurde al sinds de 16de eeuw. Het verschaft werk en was doorgaans een goede investering voor de initiatiefnemers.⁸ Na de eerste drooglegging liep de diep gelegen (5,50 m ÷ NAP) Diemermeerpolder nog enige malen onder water, voor het laatst in 1672 toen Amsterdam, om de dreiging van de Franse troepen te weren, de polder liet onderlopen. Na het rampjaar 1672 echter bleef de polder – nu aangeduid als de Watergraafsmeer - definitief droog.

3 Het plangebied op de kaart van Drogenham uit ca 1725

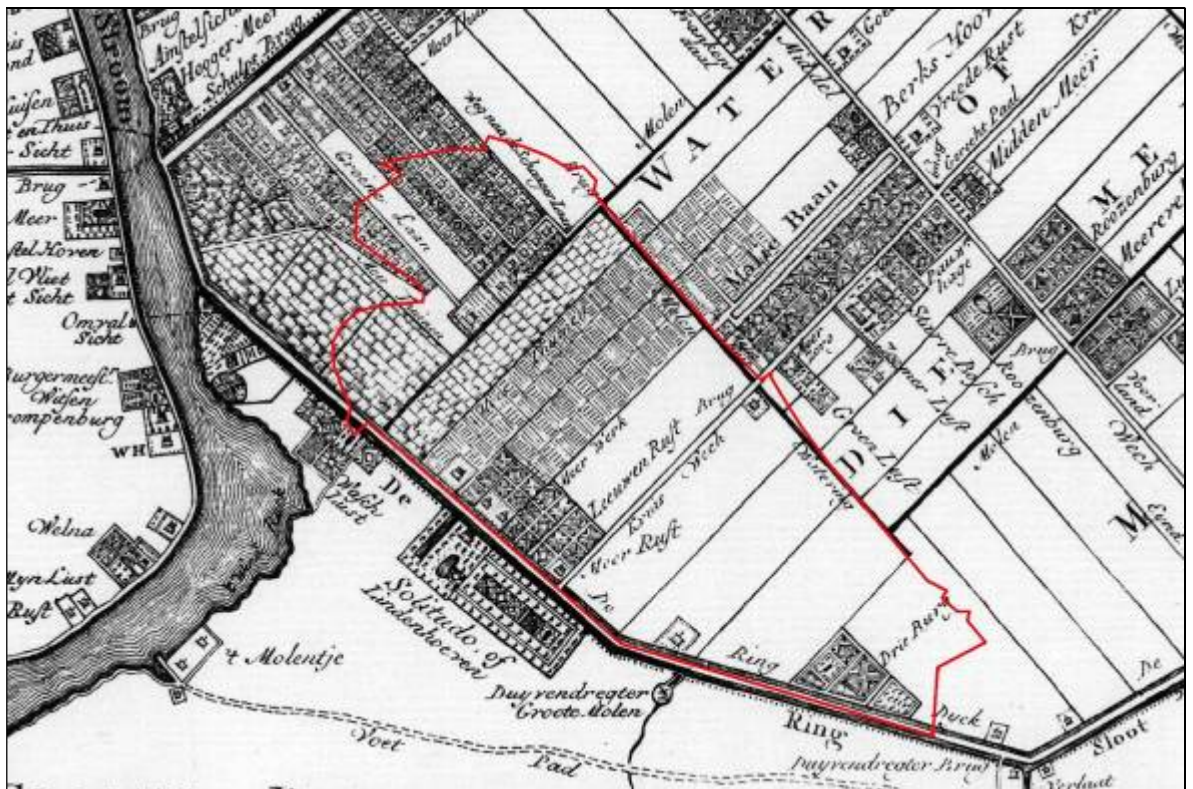
In de polder werden twee haaks op elkaar staande hoofdwegen aangelegd, de Middel Wech en de Kruis Wech, en werd een rechthoek van tochtsloten gegraven die naar twee zijden afwaterden op de ringvaart. Door kleinere slootjes werd de polder in 60 kavels van ca 9 hectare gedeeld. Aanvankelijk werden de kavels vooral verpacht aan tuinders en boeren en, hoewel eind 17de – begin 18de eeuw op steeds meer percelen pleziertuinen werden aangelegd en buitenhuizen werden gebouwd, behield het grootste deel van de polder zijn agrarische bestemming. Het noordwestelijk deel van het plangebied, het deel dat nu bebouwd is, werd in de 17de eeuw goeddeels in beslag genomen door moestuinen en daarnaast kleinere pleziertuintjes (afb. 3, 4). Dagelijks brachten 26 trekschuiten de melk en groenten uit de Watergraafsmeer naar

⁸ Thurkow 1987, 60

Amsterdam: vanaf 1700 tot in de 20ste eeuw was op het Oudekerksplein de groentemarkt voor de tuinders uit de Watergraafsmeer.⁹

3.3.2 Buitens en hofsteden

In de 18de eeuw telde de Watergraafsmeer ongeveer 80 grotere en kleinere buitens. Onder de rijke 17de-eeuwse kooplieden-regenten werd het gewoonte jaarlijks begin mei van de stad naar het buiten te verhuizen en in september weer naar de stad terug te keren.¹⁰ Op de kaarten van Drogenham uit ca 1725 (afb. 3) en van Mol uit 1770 (afb. 4) staan binnen het plangebied circa 20 buitens of tuinen aangegeven. Opvallend is dat op de kaart van Mol bij de buitens langs de ringvaart de namen staan vermeld: Meer Werk, Leeuwen Rust, Meer Rust en Drie Burg, terwijl op de kaart van Drogenham juist de talrijkere en soms wat kleinere buitens of pleziertuinen langs de Schager- en de Groene Laan in het noorden van het plangebied worden benoemd.

4 Het plangebied op de kaart van Mol uit 1770

Buitens aan de Ringdijk en Kruislaan

Meer Werk

Het buiten Meer Werk lag direct ten zuiden van de huidige bebouwing, ongeveer ter plaatse van Weesperzijde 336 (afb. 3, 4).¹¹

Leeuwen Rust

Ten zuiden van Meer Werk liep van de ringdijk naar de Maliebaan de Jacob Leeuwe Laan (zie de kaart van Drogenham uit 1725, afb. 3), genoemd naar Jacob de Leeuw, eigenaar van het buiten Leeuwen Rust. Na diens dood in 1730 erfde zijn dochter Leeuwen Rust. Op de kaart van Mol uit 1770 komt de laan niet meer voor (afb. 4). Het buitenhuis werd tussen 1730 en 1806 vijf maal

⁹ Hendriksen 1998, 16-19

¹⁰ Hendriksen 1998, 36

¹¹ Bertram 2005, 195; Kruizinga 1948, 108, 306

verkocht voor bedragen tussen de Fl. 5600 en Fl. 8000 om daarna te worden gesloopt voor de verbreding van het Weesperzandpad.¹²

Meer Rust / Het Claaverblad / De Heer Schepen Willem van Schie

Op de noordelijke hoek van de Kruislaan en het Weesper Zandpad, nu Weesperzijde, lag Meerlust dat aanvankelijk Claaverblad heette. Het werd in 1703 gebouwd door Willem van Schie, schepen van de Watergraafsmeer, die het huis in 1713 als huwelijksgeschenk aan zijn dochter schonk. In 1777 kocht Pieter ter Borch - een andere schepen van de Watergraafsmeer - het buiten. Hij zou de naam veranderd hebben in Meerrust.¹³ Nadat Meerrust in 1801 was gekocht door Adrianus Goudriaan, secretaris van de Watergraafsmeer, werd het uiteindelijk in 1824 ook afgebroken voor de verbreding van het Weesperzandpad.

Drie Burg

In het zuiden van het plangebied lagen aan het Weesperzandpad drie buitens of tuinen, waarvan de Middelste Drie Burg heette.¹⁴ De eigenaar Arent van Waeyen Warin, schepen van de Watergraafsmeer, verkocht Drieburg in 1777 aan de al eerder genoemde schepen Pieter ter Borch. Beiden bestuurders van de Watergraafsmeer behoorden tot de acht bouwheren van het nieuwe Rechthuis aan de Middenweg waarvoor de tienjarige zoon van Pieter ter Borch op 18 juni 1777 de eerste steen legde.¹⁵ In 1809 werd Drieburg gesloopt.¹⁶

Meer Lust / Meer Genoegen

Op de zuidwestelijke hoek van de Kruislaan/weg en de westelijke dwarstochtsloot, waar nu de speeltuin ligt, lag de hofstede Meerlust. De hofstede werd in 1710 door Josias Fertas gebouwd en is in 1765 verkocht aan Maaiken Paulusz voor Fl. 4250.¹⁷ Op de kaart van Drogenham beschikt het huis over een uitgebreide tuin. Op de kaart van De Geest en Scheltema uit 1888 (afb. 9) en op de Chromotopografische kaart uit 1900 heet het huis ter plaatse nog steeds Meerlust, terwijl het op de kaart van Publieke Werken uit 1936 Meergenoegen heet (afb. 10).

Buitens langs de Schagerlaan en de Groene Laan.

De meeste wat kleinere buitens lagen in het noorden van het plangebied langs de Schagerlaan en de Groene Laan. De Schagerlaan is genoemd naar Robert van Schagen, in de 17de eeuw de eigenaar van een van de oudste buitens in de Watergraafsmeer, 't Roode Hart, buiten het plangebied gelegen op de hoek van de Schagerlaan en de Ringvaart. De Schagerlaan liep zigzaggend (de Kromme Schagerlaan) oostelijk van het plangebied door naar de Maliebaan (afb. 4). De westelijk van de Schagerlaan lopende Groene Laan heette oorspronkelijk de Borghorstlaan, naar Gerard Borghorst, die van 1709 tot 1740 op het buiten Laanmeer woonde.¹⁸ Van enkele buitens zijn afbeeldingen bekend en daarnaast worden enkele namen van buitens levend gehouden in tegenwoordige straatnamen: Overzichtweg, Rusthofstraat en Belvedereweg.¹⁹

¹² Bertram 2005, 171; Kruizinga 1948, 108, 306

¹³ Kruizinga 1997, 43; op de kaart van Mol echter, gedateerd 1770, staat deze naam al

¹⁴ Bertram 205, 83; Kruizinga 1948, 108, 308

¹⁵ Kruizinga 1997, 62, 63

¹⁶ Kruizinga 1948, 108

¹⁷ Kruizinga 1948, 106, 306

¹⁸ Kruizinga 1979, 50; Kruizinga 1955, 4

¹⁹ Kruizinga 1947, 65, 66

Groenhoven/Overzicht

5 Het buiten Overzicht aan de (Kromme) Schagerlaan (prent Daniël Stopendael 1725, SAA)

De buitenplaats werd gesticht door Gerrit Groenhoven. Deze liet er ook een huis bouwen en gaf zijn naam Groenhoven aan de nieuwe buitenplaats. Later werd het doorverkocht aan Jacob Pauw, die deze in 1711 doorverkocht aan de doopsgezinde zijdefabrikant David van Mollen. In 1717 verkocht hij de buitenplaats in de Watergraafsmeer aan zijn zwager, de Amsterdamse zijdehandelaar en -fabrikant Willem van Oosterwijk. In 1722 werd Hendrik Hermansz. eigenaar van de buitenplaats. Hij gaf waarschijnlijk de naam Overzicht aan de buitenplaats. In 1775 erfde Herman Das de hofstede die inmiddels met twee tuinen was vergroot. In 1781 werd het gekocht door de handelaar op Suriname, Marcellus Broen, die in er in 1802 overleed. In 1804 was de hofstede reeds gesloopt.²⁰

Meergenoegen

6 Het buiten Meergenoegen aan de (kromme) Schagerlaan (prent Daniël Stopendael 1725, SAA)

²⁰ Bertram 2005, 231; Kruizinga 1948, 118-120

De buitenplaats Meergenoegen was begin 18de eeuw in bezit van de heer Stegman. Omstreeks 1725 was de buitenplaats in handen van zijn weduwe. Later was schepen Hermanus Metterop eigenaar en van 1795 tot 1810 was Mr. Johan Pieter Farret eigenaar. In 1820 bestond de buitenplaats nog.²¹

Belvédère

7 Het buiten Belvédère aan de Schagerlaan (prent Daniël Stopendael 1725, SAA)

Van de buitenplaats Belvédère aan de Schagerlaan/Groene Laan is weinig meer bekend dan dat hij omstreeks 1725 in handen was van Pieter van den Broek. Het buiten zou ook de naam Mijn Lust is Rust hebben gedragen.

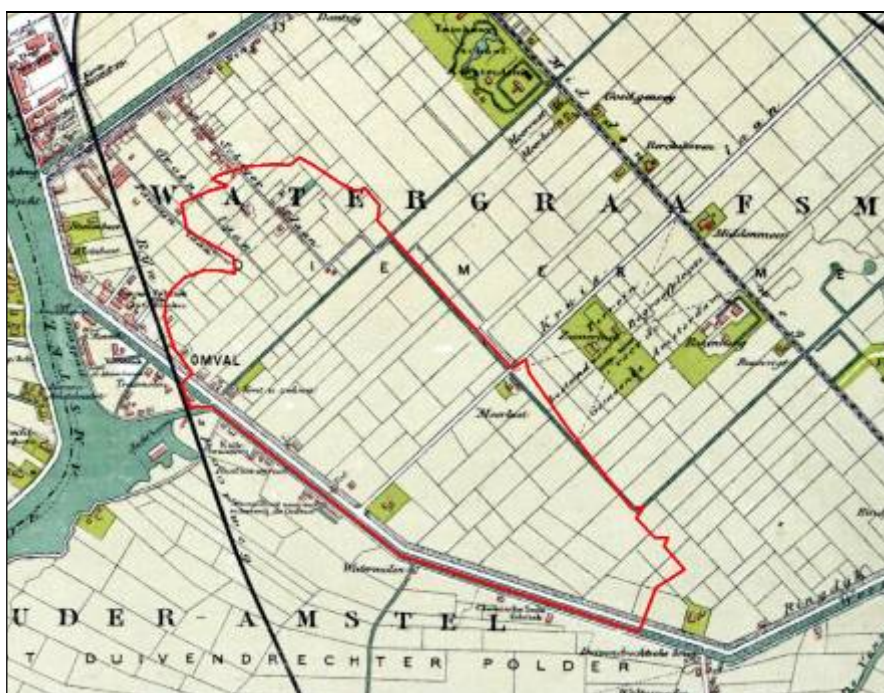
Nadat door de economische teruggang tijdens de Franse overheersing aan het begin van de 19de eeuw bijna alle buitens in de Watergraafsmeer waren afgebroken en de grond was verkocht, werd langs de Schagerlaan van het beschikbare puin eenvoudige bebouwing opgericht (afb. 8 en 9). Tussen 1967 en 1970 werden deze bouwsels weer gesloopt voor de herinrichting van het gebied, onder meer ten behoeve van de aanleg van de Gooiseweg.

8 De 19de-eeuwse Schagerlaan in 1959, enkele jaren voor de afbraak (foto SAA)

²¹ Bertram 2005, 189; Kruizinga 1948, 120-121, 308; Kruizinga 1979, 34,35,55,56

3.3.3 Verstedelijking

9 Het plangebied op de kaart van De Geest en Scheltema (1888)

Begin 19de eeuw waren bijna alle buitens afgebroken. De grond werd opnieuw verkaveld en als bouwgrond verkocht. Gedurende de rest van de 19de eeuw veranderde er in het plangebied weinig. Wel kwam vanaf 1843 door het westen van de Watergraafsmeer de spoorlijn Amsterdam – Utrecht, de Rijnspoorweg, te lopen. In het tweede kwart van de 20e eeuw kwam in het plangebied het proces van verstedelijking op gang met de aanleg van de Wetbuurt: de Fahrenheit-, Reaumur- Celcius-, Torricelli- en Von Guerickestraat. Kort voor de Tweede Wereldoorlog werd nog, net buiten het plangebied, het Amstelstation voltooid. In de jaren '50 en '60 werd de voor de oorlog gestarte woningbouw voltooid en in de jaren '90 werd het gebied van het Julianapark bebouwd. Het uitgestrekte zuidelijk deel van het plangebied, ten zuiden van de Zwaardenmakersstraat, bleef echter onbebouwd en is, nog op het oorspronkelijke polderpeil, in gebruik als sportvelden, Sportpark Drieburg, en als schoolwerktuinen.

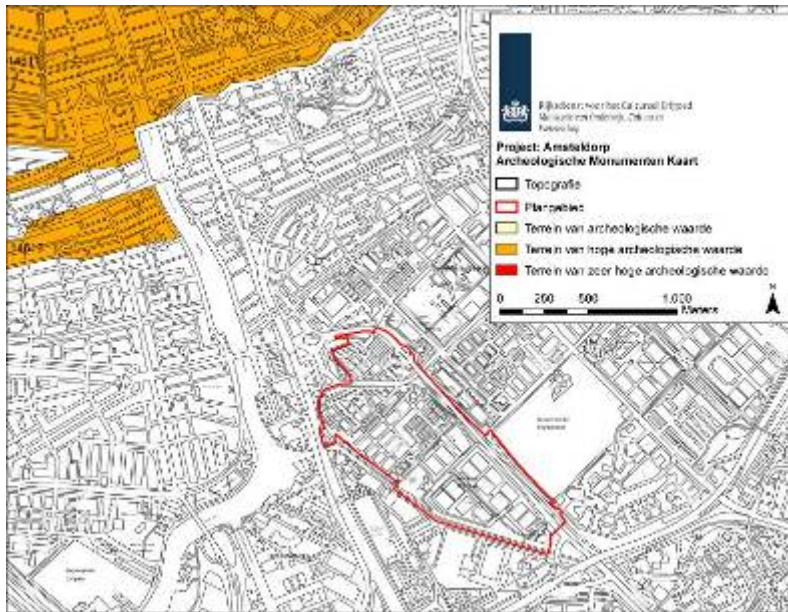

10 Het plangebied op de kaart van Publieke Werken uit 1936

3.4 Archeologische inventarisatie van het plangebied

3.4.1 Archeologische Monumenten Kaart (AMK) en Cultuur Historische Waardenkaart (CHW)

Binnen het plangebied is geen wettelijk beschermd archeologische monument aangewezen. Het verwachtingsbeeld van de AMK is algemeen van aard en dient in het kader van de planvorming nader te worden uitgewerkt. Een inhoudelijke en ruimtelijke specificatie van de archeologische verwachtingen volgt uit de historisch topografische analyse hierboven.

11 Het plangebied Amsteldorp (rood omlijnd) op de Archeologische Monumenten Kaart (AMK, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, juli 2010). De Cultuurhistorische waardenkaart van de Provincie Noord-Holland (CHW) komt overeen met het AMK-kaartbeeld

3.4.2 Vindplaatsen in de omgeving van het plangebied

In het plangebied is tot op heden geen archeologisch veldonderzoek uitgevoerd. Wel zijn in de schoolwerktuinen, ter plaatse van het voormalige buiten Meer Rust/Het Claaverblad, fragmenten van plavuizen, van tegels en van aardewerk gevonden.²² Ook zijn al bij het droogmaken van de Watergraafmeer scheepswrakken en munten aangetroffen. Ten zuiden van het plangebied bij de voormalige Duivendrechtbrug is bij graafwerkzaamheden in 1933 17de- en 18de-eeuws aardewerk aan het daglicht gekomen. Tijdens het bouwrijp maken van het plangebied Jeruzalem in 1939 zijn enkele waarnemingen gedaan. Deze betroffen basementen van (mogelijke) toegangspoorten behorende tot voormalige buitenplaatsen en funderingsresten van het maliehuis.

Het vondstmateriaal betrof kolfballen, vele soorten aardewerk, wijnflessen, oesterschelpen en pijpen. In 1969 zijn in een afvalput op het terrein van de voormalige hofstede Reigersburg aan de Kruislaan veel fragmenten van Nederlands en buitenlands aardewerk evenals tegelfragmenten uit 1640-1800 geborgen.²³ Gedurende het archeologisch onderzoek door BMA in 2003 op het terrein van het buiten Frankendael is achter het gebouw een lichte stenen fundering in kaart gebracht van een 18de eeuwse geometrisch vormgegeven glazen plantenkas of oranjerie, die begin 19de eeuw is gesloopt.²⁴ De bovenstaande inventarisatie van

²² Kruizinga 1979, 135

²³ Kruizinga 1979, 133-137

²⁴ Gawronski 2004, 13-14

historisch topografische bronnen biedt een verdere historische onderbouwing voor de aanwezigheid van eventuele archeologische resten in de bodem.

3.4.3 Bodemopbouw

Wat de bodemopbouw betreft, bestaat de bovenste laag (ca. 2,00 m dik) van het huidige maaiveld in het plangebied ten noorden van de Zwaardenmakersstraat uit recent aangebrachte grond. Het oorspronkelijke polderpeil bevond zich in de Watergraafsmeer Polder op ca. 5,50 m ÷ NAP.²⁵ Op basis van de huidige maaiveldhoogte (ca. 3,50 m ÷ NAP) kan er vanuit gegaan worden dat eventuele archeologische sporen of vondsten op een diepte van ca. 2,00 m onder het huidige maaiveld liggen. Er bestaat grote kans dat de archeologische kwaliteit van de ondergrond in dit deel het plangebied is aangetast door de 20ste eeuwse bebouwing. Het zuidelijk deel van het plangebied bleef echter onbebouwd; hier bevindt het maaiveld zich nog op het oorspronkelijke polderpeil.

3.5 Conclusie: verwachtingsmodel

Op basis van bovenstaande inventarisatie zijn binnen het plangebied Amsteldorp materiële overblijfselen te verwachten die samenhangen met de ontginnings- en gebruiksgeschiedenis van de Watergraafsmeerpolder vanaf de 17de tot in de 20ste eeuw. Er kunnen in het gebied buitenplaatsen, verkavelingsloten, afval en sporen van een wegstructuur, 17de-eeuwse wegen en paden waaraan pleziertuinen lagen en een gedeelte van de ringdijk verwacht worden. De buitenplaatsen en de ringdijk laten archeologische sporen na in de vorm van structuren met een hoge trefkans. De overige verwachtingen vertonen een ruimtelijke patroon met een wijde verspreiding en een lage trefkans.

²⁵ Dienst der Publieke Werken 1967, 290-294

4 Archeologische verwachtingskaart

Op basis van de historisch-topografische inventarisatie (hoofdstuk 3) zijn binnen het plangebied Amsteldorp materiële overblijfselen te verwachten die samenhangen met het gebruik van de Watergraafsmeerpolder Polder vanaf de 17de eeuw tot de 20ste eeuw. Dit leidt tot een verwachtingskaart van archeologische materiële neerslag voor het plangebied.

Archeologische verwachtingszones op basis van cultuurhistorische informatie

Het plangebied is verdeeld in acht verwachtingszones:

 Begrenzing plangebied

 Zone A: Kruislaan

Archeologische verwachting: laag

Deel van de 17de-eeuwse weg van lokaal belang. De materiële neerslag betreft losse vondsten, afval en sporen van de wegstructuur. De archeologische verwachting is laag als gevolg van de geringe onderlinge samenhang en wijde verspreiding van de archeologische sporen.

 Zone B: Ringdijk

Archeologische verwachting: hoog

Deel van de 17de-eeuwse ringdijk, die behalve als waterkering ook als een belangrijke verkeersas diende. De materiële neerslag kan bestaan uit aanplempingslagen ten behoeve van de dijkaanleg, sporen van de dijkstructuur en –beschoeiingen en losse vondsten. Vanwege de lange gebruikperiode hebben de archeologische sporen een hoge dichtheid en een sterke onderlinge samenhang. De archeologische verwachting is daarom hoog.

 Zone C: Weg

Archeologische verwachting: laag

Deel van de 17de-eeuwse wegen en paden waaraan pleziertuinen lagen. De materiële neerslag betreft losse vondsten, afval en sporen van de wegstructuur. De archeologische verwachting is laag als gevolg van de geringe onderlinge samenhang, de wijde verspreiding en de bebouwing, wegwerkzaamheden en aanleg van riolen in de 20ste eeuw.

 Zone D: Ringvaart

Archeologische verwachting: laag

De materiële neerslag betreft losse vondsten en afval: in de ringvaart gegooid of verloren voorwerpen. Dergelijke overblijfselen hebben een geringe onderlinge samenhang en een wijde verspreiding. De archeologische verwachting is daarom laag.

 Zone E: Sloot

Archeologische verwachting: laag

De materiële neerslag betreft losse vondsten en afval: in de ringvaart gegooid of verloren voorwerpen. Dergelijke overblijfselen hebben een geringe onderlinge samenhang en een wijde verspreiding. De archeologische verwachting is daarom laag.

Zone F: Polder

Archeologische verwachting: laag

De materiële neerslag betreft sporen van bewoning en landgebruik en losse vondsten van de 17de eeuw tot en met de 20ste eeuw. Dergelijke overblijfselen hebben een geringe onderlinge samenhang en een wijde verspreiding. De archeologische verwachting is daarom laag.

Zone G: Plezertuinen

Archeologische verwachting: hoog

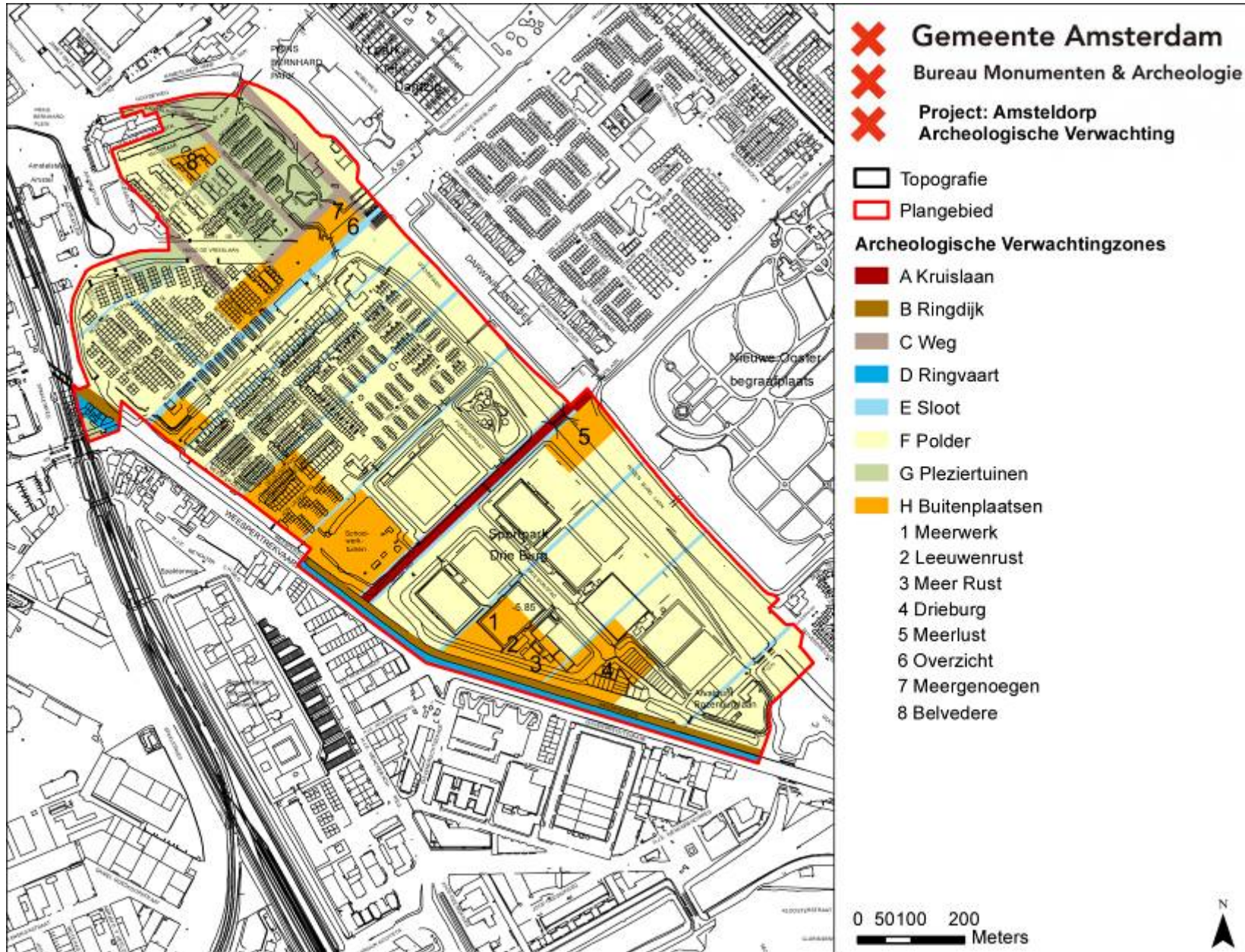
Betreft de zone van plezertuinen langs de Schagerlaan. De materiële neerslag betreft sporen van ophogingen, gebouwen, losse vondsten en afval. Vanwege de lange gebruikperiode hebben de archeologische sporen een hoge dichtheid en een sterke onderlinge samenhang. De archeologische verwachting is daarom hoog.

Zone H: Buitenplaatsen

Archeologische verwachting: hoog

Betreft de zone van de acht genoemde buitenplaatsen. De materiële neerslag betreft sporen van ophogingen, gebouwen, losse vondsten en afval. Vanwege de lange gebruikperiode hebben de archeologische sporen een hoge dichtheid en een sterke onderlinge samenhang. De archeologische verwachting is daarom hoog.

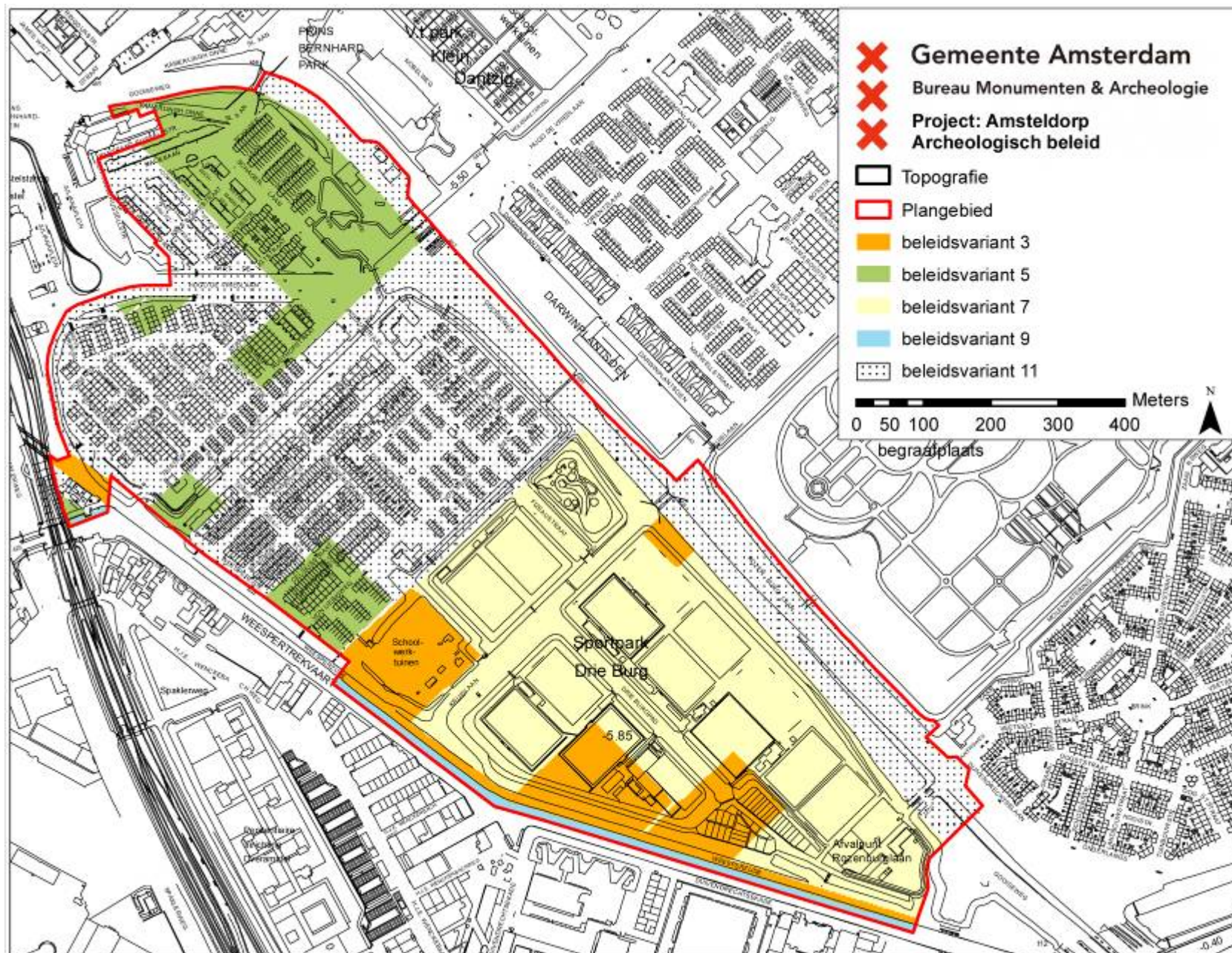

5 Archeologische beleidskaart

De archeologische beleidskaart van het plangebied Amsteldorp is bedoeld als een ruimtelijk schema van de maatregelen die nodig zijn voor de zorg voor het archeologische erfgoed binnen bepaalde zones of locaties in het plangebied. De verwachtingen worden gekoppeld aan de huidige toestand van het terrein en mogelijk opgetreden bodemverstoringen. De clustering van de verwachtingszones resulteert in een beleidskaart met daarop zones met bijbehorende specifieke beleidsmaatregelen (appendix: beleidsvarianten).

Archeologische Beleidszones op basis van de archeologische verwachtingszones

- Begrenzing plangebied
- **Beleidsvariant 3 (verwachtingszone B en H)**
Uitzondering van archeologisch veldonderzoek geldt bij bodemingrepen kleiner dan 100 m² of minder dan 0,50 m onder maaiveld.
- **Beleidsvariant 5 (verwachtingszone G)**
Uitzondering van archeologisch veldonderzoek geldt bij bodemingrepen kleiner dan 500 m² of minder dan 2,00 m onder maaiveld.
- **Beleidsvariant 7 (verwachtingszone F)**
Uitzondering van archeologisch veldonderzoek geldt bij bodemingrepen kleiner dan 10.000 m² of minder dan 0,50 m onder maaiveld.
- **Beleidsvariant 9 (verwachtingszone D)**
Uitzondering van archeologisch veldonderzoek geldt bij ingrepen in de waterbodem kleiner dan 10.000 m².
- **Beleidsvariant 11 (verwachtingszones A, C, E en deels F)**
Voor deze delen van het plangebied geldt een negatieve verwachting vanwege de hoge mate van verstoring. Daarmee is het vrijgesteld van verdere archeologische maatregelen.

Conclusie

Het voorliggende bureauonderzoek naar archeologische waarden is uitgevoerd in het kader van het bestemmingsplan Amsteldorp. De mogelijkheid dat in de grond aanwezige archeologische waarden worden verstoord is afhankelijk van de grootte en de diepte van het te verstoren oppervlak bij toekomstige ingrepen. De beleidskaart maakt onderscheid tussen vijf beleidszones.

Voor de eerste beleidszone (**verwachtingszone B en H**) geldt een uitzondering van archeologisch veldwerk bij bodemingrepen kleiner dan 100 m² of minder dan 0,50 m onder maaiveld.

Voor de tweede beleidszone (**verwachtingszone G**) geldt een uitzondering van archeologisch veldwerk bij bodemingrepen kleiner dan 500 m² of minder dan 2,00 m onder maaiveld.

Voor de derde beleidszone (**verwachtingszone F**) geldt een uitzondering van archeologisch veldwerk bij bodemingrepen kleiner dan 10.000 m² of minder dan 0,50 m onder maaiveld.

Voor de vierde beleidszone (**verwachtingszone D**) geldt een uitzondering van archeologisch veldonderzoek bij ingrepen in de waterbodem kleiner dan 10.000 m².

Voor de vijfde beleidszone (**verwachtingszones A, C, E en deels F**) geldt een uitzondering van archeologisch veldonderzoek bij elke bodemingreep.

Voor de uitvoering van elk archeologisch veldwerk, zoals een Archeologische Begeleiding (AB), een Inventariserend Veldonderzoek (IVO) of een Archeologische Opgraving (AO), is een archeologisch Programma van Eisen (PvE) vereist. Hierin zijn de kwalitatieve randvoorwaarden en onderzoeksvragen voor het werk vastgelegd. Het vormt de basis voor verdere planning en kostenraming. Het PvE is onderdeel van de bouwprocedure. Het laten opstellen ervan behoort tot de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer van het bouwplan.

Voor het gehele plangebied geldt de wettelijke meldingsplicht. Dit houdt in dat ook in geval geen archeologisch vervolgonderzoek is vereist en toch bodemvondsten ouder dan 50 jaar worden aangetroffen dit aan Bureau Monumenten en Archeologie gemeld moet worden zodat in gezamenlijk overleg met de opdrachtgever maatregelen getroffen worden tot documentatie en berging van de vondsten.

Bronnen

Digitale bronnen

Archeologisch Informatiesysteem (ARCHIS): <http://www.archis.nl/archisii/html/index.html>

Cultuur Historische Waardenkaart provincie Noord-Holland: <http://chw.noord-holland.nl>

Stadsarchief Amsterdam (SAA): <http://beeldbank.amsterdam.nl/>

Literatuur

Bertram, C. *Noord-Hollands Arcadia*, Alphen aan den Rijn, 2005.

BMA, *Ruimte voor Geschiedenis. Beleidsnota Monumenten en Archeologie* Amsterdam 2005-2010, Amsterdam 2005.

Carasso-Kok, M. (red.): *Geschiedenis van Amsterdam. Centrum van de wereld 1578- 1650*, Amsterdam, 2004.

Dienst Publieke Werken, 'Het bouwrijpmaken van terreinen', *Ons Amsterdam* 19/10, 1967, 290- 294.

Eerden, R. van, 'De archeologische reservaten van 'Malta'', *Archeobrief* 12, 2, 2008, 13-18.

Gawronski, J., 'Middenweg (Frankendael)', *Holland, Archeologische Kroniek* 2003, 2004, 13-14.

Hendriksen, A: *Watergraafsmeer. Binnenzee, polder, lustoord, stadsdeel*, Amsterdam., 1998.

Kruizinga, J.H.: 'Oude roem herleeft in nieuwe straatnamen', *Amstelodamum* 34, 1947, 65-67.

Kruizinga, J.H.: *Watergraafsmeer. Eens een parel aan de kroon van Amsterdam*.

Amsterdam, 1948.

Kruizinga, J.H.: *350 jaar Watergraafsmeer*, Amsterdam/Alphen a/d Rijn, 1979.

Provincie Noord-Holland, *Cultuur Verbindt. Cultuurnota 2005-2008 Provincie Noord-Holland*, Haarlem 2004.

Thurkow, A.J.: Watergraafs- of Diemermeer. Een hoogtepunt onder de 17^e eeuwse droogmakerijen. In: Heinemeijer, W.F. e.a. (red.): *Amsterdam in kaarten. Verandering van de stad in vier eeuwen cartografie*, Ede/Antwerpen, 1987, 60-64.

Veerkamp, J.A.G., 'Mammoeten in Amsterdam? Een inventarisatie van archeologische aandachtspunten bij de aanleg van de Noord/Zuid Metrolijn', Amsterdam 1997.

Appendix: beleidsvarianten, stroomschema

Het archeologisch beleid wordt als maatwerk voor een bepaald plangebied in Amsterdam vastgesteld aan de hand van elf varianten, die een afweging bieden op basis van de aard van de verwachting in combinatie met de specifieke (oppervlakte/diepte) bodemingreep.

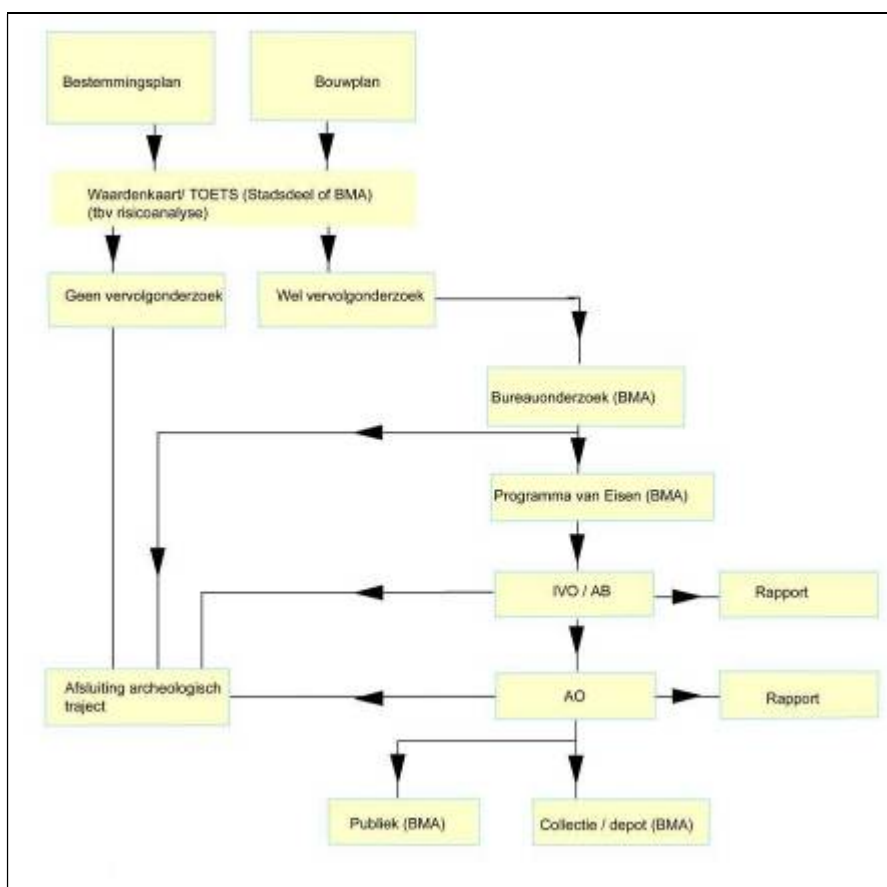
- 1: Gebieden met bekende archeologische waarden. Aangezien hier met zekerheid archeologische overblijfselen aanwezig zijn, is bij elke bodemingreep ongeachte het oppervlak of de diepte archeologisch onderzoek noodzakelijk.
- 2: Bebouwde gebieden met een hoge archeologische verwachting binnen het historische centrum van Amsterdam (tot en met de Vierde Uitleg: binnen de Singelgracht). Uitzondering van archeologisch veldonderzoek geldt bij bodemingrepen kleiner dan 50 m² of minder dan 0,5 m onder maaiveld.
- 3: Gebieden met een hoge archeologische verwachting langs nog aanwezige historisch infrastructurele assen / in een historische woonkern buiten het historische centrum van Amsterdam. Deze gebieden zijn onbebouwd of de bebouwing dateert van vóór de 19de eeuw. Uitzondering van archeologisch veldonderzoek geldt bij bodemingrepen kleiner dan 100 m² of minder dan 0,5 m onder maaiveld.
- 4: Bebouwde gebieden met een hoge archeologische verwachting langs nog in het landschap zichtbare historisch infrastructurele assen / in historische woonkern buiten het historische centrum van Amsterdam. De bebouwing dateert uit het einde van de 19de eeuw. Uitzondering van archeologisch veldonderzoek geldt bij bodemingrepen kleiner dan 100 m² of ondieper dan de 19de en 20ste eeuwse ophogingen.
- 5: Bebouwde gebieden met een hoge archeologische verwachting langs voormalige (overbouwde of opgehoogde) historisch infrastructurele assen / in een historische woonkern buiten het historische centrum van Amsterdam. De bebouwing of ophoging dateert uit de 20ste eeuw. Uitzondering van archeologisch veldonderzoek geldt bij bodemingrepen kleiner dan 500 m² of ondieper dan de 20ste eeuwse ophogingen.
- 6: Onbebouwde gebieden met een lage archeologische verwachting in de landelijke periferie van Amsterdam. Hier liggen archeologische vondsten dicht aan het oppervlak, zodat relevante archeologische lagen kunnen zijn opgenomen in de bouwvoor. De bouwvoor heeft gemiddeld een diepte van 0,3 – 0,5 m waaronder een eerste sporenvak zichtbaar wordt. Uitzondering van archeologisch veldonderzoek geldt bij bodemingrepen kleiner dan 10.000 m² of minder dan 0,5 m onder maaiveld.
- 7: Bebouwde gebieden met een lage archeologische verwachting binnen het historische centrum van Amsterdam (tot en met de Vierde Uitleg: binnen de Singelgracht). De bebouwing dateert uit het einde van de 19de en de 20ste eeuw. Uitzondering van archeologisch veldonderzoek geldt bij bodemingrepen kleiner dan 10.000 m² of ondieper dan de 19de en 20ste eeuwse ophogingen.
- 8: Terreinen met een hoge archeologische verwachting die als vaarweg in gebruik zijn binnen het historische centrum van Amsterdam (tot en met de Vierde Uitleg: binnen de Singelgracht). Uitzondering van archeologisch veldonderzoek geldt bij ingrepen in de waterbodem kleiner dan 500 m².
- 9: Gebieden met een lage archeologische verwachting die als vaarweg in gebruik zijn binnen en buiten het historische centrum van Amsterdam. Uitzondering van archeologisch veldonderzoek geldt bij ingrepen in de waterbodem binnen het historisch centrum kleiner dan 2.500 m² en buiten het historisch centrum kleiner dan 10.000 m².
- 10: Gebieden met een lage archeologische verwachting die onder water liggen, of die onder water gelegen hebben en ingepolderd zijn of opgespoten zijn. Uitzondering van archeologisch

veldonderzoek geldt bij bodemingrepen kleiner dan 10.000 m² of in de oorspronkelijke waterbodern of in het oorspronkelijke maaiveld.

- 11: Gebieden zonder archeologische overblijfselen omdat hier al archeologisch onderzoek of grootschalig grondverzet heeft plaatsgevonden voor bijv. zware funderingen, kelders, tunnels ed. en gebieden in de voormalige landelijke periferie van Amsterdam buiten de Singelgracht met een lage archeologische verwachting die bovendien opgehoogd, onderheid en bebouwd zijn aan het einde van de 19de en in de 20ste eeuw. Hier geldt een vrijstelling van archeologisch onderzoek.

Gebieden waar al archeologisch onderzoek heeft plaatsgevonden zijn wel indirect van belang voor archeologische planning omdat ze aanwijzingen geven voor de eventuele aanwezigheid van archeologische resten in omliggende gebieden.

Voor de beleidsvarianten, 4, 5 en 7 tot en met 10 geldt dat het dieptecriterium op de uiteindelijke beleidskaart nader wordt gespecificeerd.

Stroomschema archeologie BMA.

Colofon

Archeologisch Bureauonderzoek 11-066

Controle proces en waardestelling
Voor akkoord

Hoofd afdeling Archeologie BMA
Prof. dr. J.H.G. Gawronski

Datum: 20-09-2011
Status: definitief
Redactie: prof. dr. J.H.G. Gawronski
Tekst: drs. M. Stronkhorst, drs. L. de Leeuw
Cartografie: drs. L. de Leeuw

© Bureau Monumenten & Archeologie, Gemeente Amsterdam, 2011
Postbus 10718, 1001 ES Amsterdam, 020-2514900

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op enigerlei andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van BMA. BMA aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.